

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za Dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in tisk: Ljubljana, Frančiškova ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Ne frankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letna 60 Din. za tiskarstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list v članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, en ek posebe. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 3173

Vsem državnim aktivnim in upokojenim uslužbencem.

Svetovna vojna z vsemi svojimi grozotami in strahotami je prinesla našemu jugoslovanskemu narodu ujedinjenje v skupno državo, svobodo in osamosvojitve. Vendar nam prva leta skupnega življenja niso prinesla onega, kar smo lahko z vso pravico pričakovali v svoji svobodni domovini. Razne politične stranke so v medsebojnih borbah prezle skupne državne interese in z zaslepljeno strankarsko zagrizenostjo priklicale nevarnost, da jugoslovanski narod v sponah teh strank in medsebojni borbi igra vso — državo, svobodo in samostojnost.

V najtežjem političnem momentu je Nj. Vel. kralj Aleksander I. z energičnim ukrepom napravil konec brezplodnim strankarskim borbam in je z manifestom z dne 6. januarja 1929 začrtal enotne temeljne smernice državne skupnosti na osnovi nekompromisnega edinstva sloge in enakopravnosti vsega jugoslovanskega naroda. Temu najvišjemu postulat se ima podrediti vse, to mora biti in ostati za vse čase najsvetejše načelo vse naše državne politike.

Nikdar več ne smejo strankarski interesi biti nadrejeni državnim! Obstoje, razvoj in napredek Jugoslavije in jugoslovanskega naroda ne smejo nikdar več biti igrača v rokah strankarske oligarhije in zagrizenosti, ki jo je ob vsaki izpremenci izmed vseh stanov najtežje občutilo državno uslužbenstvo in ki je pretila ugonobiti vsako stvarno in objektivno državno upravo.

Napori našega prevzvišenega kralja so že rodili uspehe. Nastopilo je obče pomirjenje, država je dosegla prepotrebno spoštovanje, pravica je po zakonski enaka za vse in vsakogar. S proglasitvijo ustave, zakona o volitvah v narodno skupščino in z razpisom istih se kliče narod na odločitev — ali je za tako enotno jugoslovansko državo, za narodno edinstvo, sloge in enakopravnost!

Zato ne smemo volitev 8. novembra 1931 smatrati po raznih strankarskih geslih ali delitvi naroda po verskem in svetovnem naziranju, nego morajo te volitve biti obča manifestacija vsega jugoslovanskega naroda za svojo državo in svojega narodnega kralja. Morajo biti najsvetejša prisega nas vseh, da stojimo enodušno za svojim kraljem in da hočemo po svojih najboljših, po izvoljenih poslancih, z vsemi svojimi močmi sodelovati pri velikem delu popolne duhovne obnove samega sebe! Volitve pa morajo biti tudi mogočna manifestacija pred vsem svetom, da hočemo Jugoslavijo enotno na znotraj in zunaj ter gospodarsko, kulturno, prosvetno in socialno tako urejeno, da ostane za vse večne čase spoštovan, neodvisen in ponosen predstavitelj svobodnega in enotnega jugoslovanskega naroda.

Država nad vse! Brez lastne, samostojne Jugoslavije ni bodočnosti našemu narodu! Z neštetiimi žrtvami pridobljeno samostojnost in svobodo moramo čuvati vsi brez izjeme!

Slovenski državni uslužbenci vseh panog in kategorij aktivni in upokojeni, smo z vsem svojim življenjem in delom vedno in povsod bili in ostali sinovi svojega naroda. S samozatajevanjem in žrtvami smo dajali in dajemo svojemu narodu in državi vse svoje najboljše duševne in telesne sile! Nikdar se tej svoji najvišji dolžnosti nismo izneverili. Nikdar se ji izneveriti ne moremo in ne bomo, ker smo in ostanemo se.

stavnih del svojega naroda, močan stan v močnem narodu!

Nova narodna skupščina ima nadaljevati in dokončati od Nj. Vel. kralja določeno in započeto delo duhovnega prepoda našega naroda, z zakoni utrditi popolno enakopravnost ter zagaranirati mirno in složno življenje vseh stanov na podlagi socialne pravičnosti, pravičnega spoštovanja in priznanja dejanskih potreb posameznika in celote. Če torej hočemo, da se vsa pereča vprašanja nas, državnih uslužbencev in upokojencev, rešijo tako, kot to zahtevajo državni interesi in obstoj, razvoj ter napredek našega stanu, potem moramo vsi brez izjeme storiti svojo dolžnost ter s skupnim in enotnim nastopom manifestirati za enotno, nerazdružno, močno in pravično Jugoslavijo. Še več — dolžnost nas državnih uslužbencev in upokojencev je, da povsod odločno zastopamo smernice kraljevega manifesta ter da s svojim delom pripomoremo k dokončni zmagi jugoslovanske miselnosti med vsemi sloji našega naroda.

Državni uslužbenci, aktivni in upokojeni! Podpisane strokovne organizacije, ki so po zakonu priznane predstaviteljice posameznih strok aktivnih in upokojenih državnih uslužbencev, stopajo pred Vas z iskrenim in tovariškim pozivom, da se vsi brez izjeme udeležite velike narodne manifestacije.

Pred novo narodno skupščino pridejo tudi vsa vprašanja nas državnih aktivnih in upokojenih uslužbencev. Vsi vemo, kaj danes tišči slehernega od nas! Zato se omejimo samo na poudarjanje potrebe spopolnitve zakonov o aktivnih državnih uslužbencih in železničarjih pri polnem priznanju stalnosti ter na absolutno in neodložljivo potrebo izenačenja pokojnih vseh staropokojencev po določbah sedanjega zakona. Nova narodna skupščina ima nalogo in dolžnost, da z ustreznimi zakoni osigura življenjski obstanek vseh onih ki živijo od dela svojih rok in duha ter da s pravično ureditvijo cen poglavitnih življenjskih potrebščin, posebno stanovanjskih najemnin, omogoči mirno in vzajemno sožitje vsem slojem!

Vsa ta vprašanja so strokovne organizacije že obravnavale in jih bodo predložile novi narodni skupščini. Strokovne organizacije bodo mogle stopiti pred njo in izvoljene poslance s čisto drugačnimi argumenti, ako bodo podprle od enodušnosti vseh državnih uslužbencev, aktivnih in upokojenih, ki so ob volitvah v polni meri storili svojo dolžnost, kakor pa, če bi državni uslužbenci pokazali razdrojenost ali malodušnost. Skupni interesi našega stanu nas kličejo in nam kažejo pot, po kateri moramo iti. Naša ljubezen do rodne grude in naroda, katerega sestavnih del smo in hočemo ostati nam bodi zvezda vodnica pri našem delu in vseh naših žrtvah za domovino in kralja, da v srečni in zadovoljni Jugoslaviji za svoj stan dosežemo lepšo in boljšo bodočnost.

Z enodušno udeležbo pri volitvah 8. novembra hočemo vsi državni uslužbenci in upokojenci manifestirati za smernice kraljevega manifesta v korist zdrave, enotne in močne Jugoslavije. Z enodušno udeležbo pa hočemo tudi opozoriti novo narodno skupščino na njene dolžnosti, da ustvari državnim uslužbencem in upokojencem vse potrebne moralne in materijalne življenjske pogoje.

Društvo državnih uprav, pisarniških uradnikov v Ljubljani.

Društvo državnih upokojencev in upokojenk v Ljubljani.

Društvo jugoslovanskih geodetov Ljubljana.

Društvo orožniških upokojencev.

Društvo profesorjev — sekcija Ljubljana.

Društvo sodnih izvršiteljev kraljevine Jugoslavije v Ljubljani.

Društvo sodnikov kraljevine Jugoslavije — sekcija Ljubljana.

Društvo zemljiškopravnih uradnikov in izprašanih aspirantov v Ljubljani.

Jugoslovansko učiteljsko združenje JUU, sekcija za Dravsko banovino v Ljubljani.

Klub državnih inženjerjev v okrilju Združenja jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov — sekcije Ljubljana.

Savez nastavnika gimnazije — sekcija za Dravsko banovino.

Sekcija Saveza finančne kontrole.

Udruženje arhivskih uradnikov finančne stroke kraljevine Jugoslavije.

Udruženje državnih činovnika računske stroke za kraljevino Jugoslavijo — sekcija Ljubljana.

Udruženje jugoslovanskih nacionalnih železničarjev in brodarjev, Oblastni odbor Ljubljana.

Udruženje monopolističnih uradnikov in uslužbencev — poverj. Ljubljana.

Udruženje nastavnikov jugoslovanskih državnih obrtnih učilišč.

Udruženje poreznih činovnika kraljevine Jugoslavije — poverj. Ljubljana.

Udruženje p. t. t. uslužbencev kraljevine Jugoslavije — Dravska sekcija Ljubljana.

Udruženje učiteljstva meščanskih šol v kraljevini Jugoslaviji — sekcija za Dravsko banovino.

Reforma višjih obrtnih šol na Čehoslovaškem.

Splošna sprememba osnovnošolskega, meščanskošolskega in srednješolskega pouka se je ustvarila pri strokovnih obrtnih šolah. Zato je ministrstvo že v letu 1929 poklicalo vse višje šole na Čehoslovaškem, naj stavijo predlog za reformo teh šol. Predloga sta bila v glavnem dva:

Oba se strinjata v tem, da je potrebno zmanjšati število tedenskih učnih ur, kar je dijaštvu pretežko breme, in ne morejo zmagati učiva, dasiravno, razvoj tehniških ved in praktičnih možnosti zahteva razširjenosti snovi. K 44 tedenskim uram ali osemurnemu dnevniemu pouku pridejati še kako uro je nemogoče in zato se je govorilo o dveh eventualitetah: Ali učno snov temeljito reducirati, da bi bilo na ta način število tedenskih učnih ur manjše in ne bi bilo dijaštvo tako preobloženo, ali zmanjšati število tedenskih ur in pri tem podaljšati študij za eno leto, tako da bi imela višja obrtna šola mesto sedanjih štirih šolskih let pet letnikov. Zadnja možnost bi bila jako priporočljiva, vendar podaljšanja študij ne moremo šteti k šolski reformi.

Ministrstvo je uvedlo za poizkus reforme višjih strojnih šol v tem smislu, da je k dosedanjim štirim letnikom pridružila še neobvezni specialni semester, ki traja od 1. septembra do 31. januarja. Študij se na ta način ne podaljša obvezno, kar ima svoje velike dobrote. Pri vsaki šoli naj bi bil drugačen specialni semester. V ta semester se bodo sprejemali absolventi štirih letnikov, kjer so dobili splošno znanje o strojništvu. Tako usposobljenim bo odprta pot v katero-sikoli strojno stroko, toda v specialnih strokah, kakor je n. pr. avtomobilizem in drugo, se bodo morali do malenkosti izučiti v praksi. Osnove za to imajo tudi že danes. Kdor se pa hoče že v šoli specializirati za gotovo stroko in hoče izvoljeno stroko naprej študirati, bo šel gotovo v oni specialni semester.

Prvega septembra letošnjega leta je bil odprt na državnih obrtnih šolah v Pragi semester za delavniški pogon, na Smichovu

semester za avtomobile v Bratislavi elektro-tehniški semester in v Liberecu pa semester za centralno kurjavo in ventilacijo. Po pridobljenih izkušnjah pa se bo odločilo za definitivno reformo.

Prav gotovo je taka reforma najhitrejša, najcenejša in celo najpraktičnejša. Tako se lahko na višjih obrtnih šolah zniža število učnih ur, kar je prizadetim dijakom v veselje in razbremenitev.

Tudi v višjih stavbenih šolah se je pokazala potreba o reformi. Potrebno je namreč temeljitejšo znanje v železnih konstrukcijah, železobetonu in stavbeni mehaniki. Ta snov in tvarina v raznih slogih in materialu naj bi se potisnila iz četrtega letnika v tretji. Največ reforme pa potrebuje nauk o stavbi. Tukaj naj bi se govorilo o modernih stavbenih načelih, novih stavbenih tvarinah (materialu). Te šole ni potrebno podaljšati na kake posebne semestre, ako se poučuje v modernem duhu časa. Učna snov se da prav lepo predelati v okviru štirih let. Tudi s to malenkostno reformo se bo počakalo dotlej, da izide novi stavbeni zakon, ki bo predvideval marsikaj novega.

Reforma višjih kemijskih šol je že uresničena in se je po novi reformi že z uspehom poučevalo. Število tedenskih učnih ur je bilo znižano od 39 ur na 36, oziroma 37 ur in v osnovah nekaterih predmetov so bile napravljene velike izpremembe, ki so prilagodene sedanji moderni kemijski praksi. Prostorčno risanje je bilo izpuščeno, mesto njega so uvedli nove predmete, kakor poučevanje (nastopi) v delavnicah, botaniko in drugo.

Osnove obrtnih šol morajo biti prožne, kajti kakor hitro se izpremembe osnove v industriji ali stavbarstvu, tako hitro je treba šole po teh osnovah uravnati. Zato so uvedli na nekaterih šolah nove predmete, kakor na Smichovu letalstvo, v Karvinu plezalstvo (plezanje po gorah — turizma). Jasno je, da morajo višje strojne šole dati v prvi vrsti strojno izobrazbo.

Lippert-Kus.

Splošne vesti.

OTVORITEV ŠOLSKEGA RADIA ZA DRAVSKO BANOVINO.

V torek 3. novembra t. l. ob 11. uri 30 minut se bo vršila prva uradna otvoritev oddaja šolskega radia za Dravsko banovino. Radio-Ljubljana bo postal s tem tudi važen faktor in središče za našo šolstvo. Prva oddaja je namenjena šolstvu vseh vrst, tako osnovnim, meščanskim, srednjim in strokovnim šolam.

Do nadaljnjega se bo vršila oddaja dvakrat v tednu, in sicer vsak torek in petek, v kolikor ne bo izpremembe zaradi praznikov in drugih prilik, kar pa bo vselej pravočasno objavljeno. Danes pričujemo program za dva meseca, t. j. do novega leta. Ta program tvori sestavni del pouka, zato se program ozira na tvarino, ki jo lahko nato porabijo učitelji v šoli pri pouku.

Te oddaje bodo več ali manj še poizkusne. Zato prosimo vse učiteljsko in g. profesorje, da sporoče pismeno vse svoje misli glede izboljšanja in usmerjenja teh oddaj odboru za šolski radio sekciji Jugoslovanskega učiteljskega združenja v Ljubljani. Poročajo naj o svojih vtisih učencev.

Novi ustanovi šolskega radia za Dravsko banovino je omogočila obstoj kraljevska banska uprava v Ljubljani in Radio-postaja v Ljubljani, ki sta prevzeli kritje stroškov. Prvo inicijativo je dala Prosvetna zveza v Ljubljani, ki ima postajo v najemu.

Od gg. učiteljev in profesorjev je edvinno, kako se bo izkoristila ta nova pridobitev za šolo, mladino in ljudstvo. Mnogo je uspeh odvisen tudi od šolskih upraviteljev.

Da bo uspeh tem večji, pozivamo vse šolske upravitelje in tudi vse gg. učitelje in profesorje, ki imajo radio-aparate z zvočnikom, da prenesejo v dneh šolske oddaje svoje aparate v šole in prirede oddajo za mladino svoje šole. To velja za one kraje in one šole, ki še nimajo svojih radijskih aparatov. Šole pa, ki imajo že svoje radio-aparate, pozivamo, da zberejo mladino v urah oddaj šolskega radia v skupni dvorani in izvedejo predvajanje šolske oddaje. Obdelana snov naj se porabi pri pouku, odnosno naj se s poukom že prej pripravi otroke na snov oddaje.

Poskrbimo, da bo mladina najštevilnejši poslušalec radio-oddaje pri nas in seznanimo jo z novim kulturnim sredstvom!

— Opozorilo. Številni tovariši in tovarišice se obračajo v svojih zadevah osebno name za razna pojasnila in intervencije. Vse prizadete in ostale prosim, da se ne obračajo osebno name, temveč vedno na sekcijo JUU. Prepričani naj bodo, da bom osebno, in bo

sekcija posvetila še večjo pažnjo predmetu, ako bo poslan potem sreskega učiteljskega društva. Sam niti rešiti ne morem vseh zadev in smo primorani pri sekciji si porazdeliti delo vsi med seboj in se posvetovati skupno o zadevah, da se izvršujejo posli ekspeditivneje in z večjo točnostjo. Z osebno preobremenitvijo, posebno glede osebnih zadev, se pa ovira tudi načelno in inicijativno delo organizacije ter se ni mogoče posvetiti tako posebnim važnim vprašanjem, kakor je to treba. Članstvo prosim, da se obrača le potem sreskih društev na sekcijo in ne direktno. Sreska društva, predvsem predsedniki in tajniki, morajo biti poučeni o težnjah in zadevah članstva in posebnih vprašanjih, ki se pojavljajo. Zato mora prejeti sresko društvo vse dopise članstva, da se o njih pouči ter jih s svojim mišljenjem odda sekciji in odgovore sekcije, da je informirano o rešitvi in stanju zadeve ter sporoči to prizadetemu članu. Sreska društva pa morajo biti poučena o zadevah tudi zato, da bodo lahko pri slučajih, ki se ponavljajo že sama dajala pojasnila članstvu in zadevo uredila, če mogoče že pri sreskih načelnstvih. Pri sedanjem naraščanju poslov je to nujno potrebno, kajti aparat pri sekciji ne bo zmožal več hitro reševati zadev, ako ne bo razbremenjen v navedenem smislu od sreskih društev. Delokrog in posli pri sekciji naraščajo tako, da je to nujno potrebno. Prosim torej članstvo, da ne naslavlja dopisov osebno name in tudi na druge člane ne osebno ter naj se tudi do sekcije obrača le potem sreskih društev, ker bo sekcija takim dopisom dala prednost in bo samo take dopise upoštevala. — Ivan Dimnik, t. č. predsednik.

— Tovarišem predsednikom volilnih odborov. Iz »Službenega lista« kraljevske banske uprave Dravske banovine 64. kos z dne 21. oktobra 1931 je razvidno, da je imenovanih za predsednike volilnih odborov zelo veliko število učiteljev in šolskih upraviteljev. Ker je ta funkcija zelo važna, in da se bodo učitelji mogli skazati vredne zaupane jim funkcije, opozarjamo vse tovariše, ki so imenovani za predsednike volilnih odborov, da dobijo vsa navodila za svoje funkcije iz »Službenega lista« in to: 53. kos z dne 10. septembra: Ustava, ki jo je podpisal Nj. Vel. kralj 3. septembra. — 55. kos z dne 16. septembra: Zakon o volitvah narodnih poslancev za narodno skupščino. — 58. kos z dne 26. septembra: Uredba o izpremembah območja srezov in občin z bog izpremenjenih banovinskih mej. — 59. kos z dne 30. septembra: Objava o oprostitvi od taks v volitvenem poslovanju. — 60. kos z dne 3. oktobra: Zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o volitvah narodnih poslancev za narodno skupščino z dne 10. septembra 1931. — 61. kos z dne 8. oktobra: Tolmačenje po zakonu o volitvah narodnih poslancev za narodno skupščino — Razne obče veljavne od-